

5. STRUKTURA POZEMNÍHO VOJSKA OZBROJENÝCH SIL SRN

V redakčně zpracovaném a upraveném článku o 5. struktuře pozemního vojska SRN předkládáme našim čtenářům pohled na tu část ozbrojených sil Německa, která podlehně změnám v rámci snižování počtů i koncepci, k nimž dochází u našich největších bezprostředních sousedů.

Plánované strukturální změny k roku 2000 jsou velmi závažného a zásadního charakteru. Vycházejí z původně plánované 4. struktury (do roku 2000).

Prudký politický vývoj v Evropě a především sjednocení Německa zbavily v létě roku 1990 plánovanou strukturu 2000 politického opodstatnění:

- základní vojenská služba byla zkrácena na 12 měsíců,
- smluvní závazky spojené se sjednocením Německa, vývoj v oblasti kontroly zbrojení, v politice velení NATO vyžadovaly i umožnily podstatné snížení stavu pozemního vojska na 255 400 osob,
- v požadavcích na ozbrojení síly sjednoceného Německa bylo nutné zavést novou strukturu pozemního vojska i na území nových spolkových zemí,
- časový termín pro realizaci nové struktury byl smluvně stanoven do 31. 12. 1994.

Tyto podmínky vyžadovaly úplně jiné pojetí, ale vzhledem k delšímu časovému období k uskutečnění nové struktury i díky zkušenostem z předcházejících reorganizací byly osvědčené prvky struktury 2000 převzaty i do nového plánování.

Pátá struktura pozemního vojska má s předcházejícími reorganizacemi společné:

- osvědčené organizační stupně rota (baterie), prapor, pluk a brigáda,
- rámcové jednotky pozemního vojska připravené k bojovému zasazení po rychlém doplnění zálohami,

Podmínky a cíle	Struktury pozemního vojska ozbrojených sil SRN			
	4. struktura	struktura 2000	zdokonalená struktura 2000	5. struktura
Vojenskopolitické podmínky a bezpečnostní situace.	- konfrontace Východ-Západ, - převaha SSSR v konv. zbraních;	nezměněno	- začátek rozpadu Varšavské smlouvy, - první výsledky kontroly zbrojení, - sbližování Východ-Západ - konvenční převaha SSSR;	- zrušení voj. orgánů Varšavské smlouvy, - KBSE I - sjednocení Německa;
Strategicko-operační podmínky.	- útočná orientace Varšavské smlouvy, - integrovaná přední obrana, - krátký výstražný čas (dny);	nezměněno	- v SSSR náznaky strategické obranné orientace, - prodloužený výstražný čas na týdny, - změny v integrované přední obraně;	- konvenční parita, - dlouhý výstražný čas (měsíce), - omezení přítomnosti vojsk USA a SSSR ve střední Evropě;
Cíle určující strukturu.	- maximum bojových sil v pohotovosti, - schopnost pohotové akce;	nezměněno	- životaschopnost v míru, - zajištěná schopnost příjmu záloh, - jádrem moderní pohotovostní svazky;	- životaschopnost v míru, - odstupňovaná reakce mnohonárodní charakter, - jednotné pozemní vojsko;
Početní stavy: - ozbrojených sil - záloh.	345 000 1 050 000	322 000 1 000 000	297 000 nebo 281 000 850 000	255 400 700 000
Bojové jednotky: - pravidelného vojska, - teritoriálního vojska.	38 brigád 10 brigád	41 brigáda 1 brigáda	33 brigády 6 brigád	28 brigád a 8 pluků.

- řešení problému spojení obou částí pozemního vojska sloučením velitelských orgánů a svazků pravidelného vojska a teritoriálního vojska.

Struktury pozemního vojska ozbrojených sil SRN - viz **tabulku 1**.

Převratné politické, bezpečnostní a společenské změny i důsledky sjednocení obou německých států vytvořily podmínky pro zahájení procesu zásadních změn v ozbrojených silách. Byly stanoveny základní cíle, mezi které patří:

● **Životaschopnost.**

Podle definic zpracovaných v řídicím štábu pozemního vojska se pod pojmem "životaschopnost v míru" rozumí schopnost (zejména útvarů) plnit v rámci mírové struktury všechny potřebné mírové úkoly a "Schopnost jednotek a útvarů plnit v míru úkoly vlastními silami s přípustným zatížením vojáků odpovídajícím jejich výkonnosti".

Cílem je zejména zvýšení schopnosti plnit v **míru úkoly především útvarům (jednotkám)**. K nejdůležitějším mírovým úkolům patří velení, výcvik, týlové zabezpečení, vycvičení potřebného množství vojáků z povolání, záložníků i zabezpečení služeb (nábor dorostu, spolupráce s veřejností, sociální péče), které za války zpravidla nenacházejí uplatnění.

Vzhledem k silnějším odvodním ročníkům bude možné lépe zvládnout nucené propouštění vojáků během služby. Tento faktor nebude záporně ovlivňovat výcvik v takové míře jako dosud. Poměr vojáků v aktivní službě k záložníkům se zlepší především v jednotkách a útvarcích, které byly v rámci 4. struktury pozemního vojska nadměrně závislé na doplnění.

● **Vybavení moderními zbraňovými systémy.**

Rostoucí nedostatek finančních prostředků nutí stanovit pořadí pro plánování a nákup vojenské techniky. Pozornost bude věnována dostatečnému technickému a týlovému zabezpečení nejdůležitějších prostředků.

● **Využití současné infrastruktury.**

Snižování stavu pozemního vojska na území bývalé SRN (před sjednocením Německa) o 40 % si vyžádá omezit stavy v posádkách, vojenských objektech a zrušení některých posádkových objektů. Bude se dbát na nejvýhodnější využití současné infrastruktury s nejmenšími nákladnými opravami objektů nebo novou výstavbou.

● **Zachování možnosti reakce.**

Pozemní vojsko má mít v rámci 5. struktury několik stupňů reakce na vzniklou situaci. Tomu má odpovídat i systém bojové připravenosti. Mají být vybudovány **síly okamžité reakce** a **síly rychlé reakce** (aeromobilní a mechanizované útvary i brigády na válečných počtech) s nezbytnými složkami velení, bojového a týlového zabezpečení.

● **Integrace v NATO.**

Pátá struktura pozemního vojska je v souladu s cíli velení NATO. Zajišťuje plné zapojení pozemního vojska SRN do organizace NATO. Pozemní vojsko bude zásluhou tohoto organizačního členění schopno reagovat rychle, pružně a přiměřeně na očekávanou změnu pojetí, strategie a operačních plánů NATO. Jde také o účast ve vícenárodních sborech. Přihlíží se rovněž k rozdělení úkolů mezi spojeneckými a národními velitelskými (orgány).

Základní myšlenkou 5. struktury pozemního vojska je **sloučení pravidelného a teritoriálního vojska ve společné pozemní vojsko**. Zároveň bude dosaženo vyšší centralizace velení.

V novém organizačním členění pozemního vojska zůstávají zachovány velitelské stupně rota, baterie, prapor, pluk a brigáda.

V mírových podmínkách tohoto členění dojde k následujícím stupňům velení:

- armádní sbor (teritoriální velitelství),
- divize (velitelství vojenského okruhu),
- brigáda,
- okresní vojenské velitelství.

Členění velení u ministerstva obrany je zatím ještě předmětem diskusí.

V důsledku stanovení mírového stavu pozemního vojska na 250 000 osob bude asi o třetinu snížen počet svazků a útvarů. Současně má být snížen počet štábů a vyšších velitelství pozemního vojska ze 120 na 85, vojenského letectva z 23 na 14, vojenského námořnictva z 15 na 10. S omezením počtů štábů a velitelství je spojeno zrušení 7500 tabulkových míst. Němečtí vojenští odborníci poukazují na nedostatečný počet důstojníků v rotách při porovnání s ozbrojenými silami jiných států. V rotě pozemního vojska Velké Británie je např. 7 důstojníků, ve Francii, USA a SNS 5 důstojníků, v německých ozbrojených silách jsou pouze 3 důstojníci.

Z dosavadních 42 brigád pozemního vojska má být postupně vytvořeno 28 brigád umístěných v posádkách Boostedt, Wentdorf, Hamburg-Fischbeck, Münster, Schwahewede, Oldenburg, Hildesheim, Ahlen, Augustdorf, Kassel, Neustadt, Saarlouis, Diez, Calw, Mühlheim, Ellwangen, Amberg, Veitshöchheim, Landshut a Bad Reichenhall na území spolkových zemí SRN a bývalé NDR v posádkách Erfurt, Frankenberg, Weissenfels, Potsdam (Postupim), Eggesin, Stern-Bucholz. Na okresní úrovni má být zřízeno 46 teritoriálních vojenských velitelství, která však budou součástí velitelství jednotek.

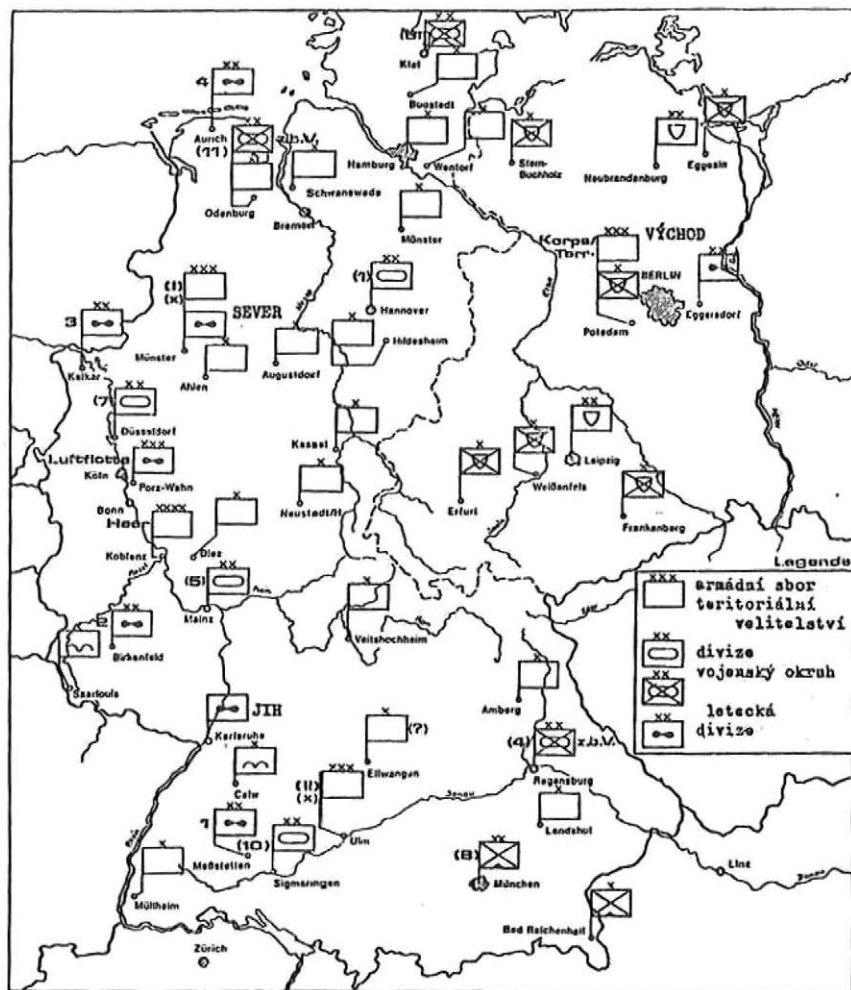
Vyšší velitelství vojenského letectva budou umístěna v posádkách Porz-Wahn (velitelství leteckého sboru), Kalkar (3.l.d), Münster (letecké velitelství Sever), Aurich (11.l.d), Karlsruhe (letecké velitelství Jih), Messtetten (1.l.d), Birkenfeld (2.l.d) a Eggersdorf (letecká divize) - viz obr. 1.

Z celkového počtu 370 000 příslušníků ozbrojených sil SRN má být 50 000 vojáků rozmístěno na území nových spolkových zemí. Jsou předpoklady zvýšit tento počet do roku 2000 na 66 000 osob při snížení odpovídajícího počtu vojáků v západní části země. V zahraničí má i nadále sloužit 5600 mužů.

Stav ozbrojených sil v jednotlivých "západních" spolkových zemích - viz tabulku 2.

Tabulka 2.

Spolková země (mimo Sársko a bývalou NDR)	Skutečný stav ozbrojených sil (k 1. 5. 1991)	Plánovaný stav ozbrojených sil (na r. 1994)	Rozdíl [%]
Šlesvicko- Holštýnsko	51 828	40 622	- 21,6
Hamburk	6 809	4 840	- 28,9
Brémy	1 920	2 492	+ 29,8
Dolní Sasko	86 881	57 161	- 34,1
Severní Porýnsko- Vestfálsko	60 810	49 624	- 18,4
Rýnsko-Falc	34 870	27 227	- 21,9
Hesensko	3 304	3 030	- 8,3
Bádensko- Württembersko	42 768	30 433	- 28,8
Bavorsko	80 484	65 925	- 18,1

Obr. 1

Z dosavadních 690 posádek má zůstat zachováno pouze 116, z toho ještě v 93 posádkách mají být početní stavy ozbrojených sil sníženy o více jak 50 %. V 50 posádkách má být umístěno více než 500 vojáků, v ostatních méně než 500 vojáků.

V srpnu 1991 byly rozpuštěny útvary 2. mechanizované divize v Kasellu, 3. mechanizované divize v Buxtehude, 12. tankové divize ve Veitshöchheimu a 1. výsadkové divize

Bruchsalu. Z částí zrušených jednotek se počítá při výstavbě nových osmi motorizovaných luků rozmístěných ve Flensburgu, Lihgenu, Düren-Euskirchenu, Hermeskeilu, Pfullendorfu, Hamu, Schneebergu. O umístění zbývajících dvou pluků není ještě rozhodnuto. Budou pravděpodobně dány k dispozici velitelské divize v Neubrandenburgu. Základní rozvaha zrušení nebo omezení posádek vycházela ze snahy zachovat rovnoměrné soustředění ozbrojených sil po celém území státu. Počítá se se zrušením některých posádek v blízkosti hranic s bývalou NDR, naopak posíleny mají být posádky ve Wuppertalu, Marburgu, Mannheimu, Esslingenu, Norimberku, Pasově. S rušením posádek je spojeno i výrazné snížení počtu pracovních příležitostí pro civilní zaměstnance. V ozbrojených silách dojde ke **snížení počtu civilních zaměstnanců ze 74 000 na 54 000 osob**, zejména na území svobodného města Hamburгу a spolkové země Dolní Sasko.

Ve východních spolkových zemích má být prozatím rozmístěno 40 000 mužů pozemního vojska, 8000 mužů vojenského letectva, 1500 mužů vojenského námořnictva a 500 mužů vyšších velitelských a štábních orgánů.

Tyto síly u plánované organizace armádního sboru (teritoriálního velitelství) Východ-Postupim jsou začleněny u jednak sborových útvarů (zabezpečovací, týlový, zdravotnický pluk) a jednak u:

● VII. divizního velitelství/okresního vojenského velitelství v Neubrandenburgu (se 40. mechanizovanou brigádou ve Zvěříně (Schwerin), 41. v Eggesinu, 42. v Postupimi).

● VIII. divizního velitelství/okresního vojenského velitelství v Lipsku (s 37. mechanizovanou brigádou ve Frankenbergu, 38. ve Weissenfelsu, 39. v Erfurtu).

Tato obě velitelství disponují motorizovaným zabezpečovacím, dělostřeleckým, protiletadlovým zásobovacím plukem, plukem technického zabezpečení, průzkumným praporem, ženijní brigádou a zdravotnickými útvary.

Připravované nové členění ozbrojených sil NATO má být s 5. strukturou pozemního vojska SRN v souladu. Toto páté členění zahrnuje velitelství armádních sborů (teritoriální velitelství) Sever a Jih. Velitelství armádního sboru (teritoriální velitelství) Východ zůstane pod národním velením. Armádní sbor Sever v Münsteru bude složen z útvarů německé 1. tankové divize a dvou mechanizovaných divizí Nizozemí a Velké Británie. V případě potřeby by tyto svazky přešly pod velení sil rychlé reakce. Armádní sbor Jih v Ulmu bude tvořen svazky německé 10. tankové divize, 8. horské divize a 1. tankové divize USA. Zatím není rozhodnuto o podřízenosti útvarů bývalé 4. mechanizované divize.

V Německu rozmístěná 7. armáda USA bude rozšířena na sbor s pravděpodobným velitelstvím ve Frankfurtu nad Mohanem. V podřízenosti má mít jednotky německé 5. tankové divize umístěné v Mainzu, 3. tankové divize USA a kanadské mechanizované brigády v Lahru. Do roku 1994 se počítá s výrazným snížením přítomnosti ozbrojených sil USA v Evropě (podle některých údajů na 110 000 mužů).

Belgický armádní sbor s velitelstvím v Köln-Weidenu má být složen ze dvou rámcových divizí na území Belgie, mechanizované brigády SRN a mechanizované brigády USA v severní části Německa. Nizozemský armádní sbor s velitelstvím v Apeldoornu má mít jednu motorizovanou divizi v Nizozemí a německou 7. tankovou divizi v Düsseldorfu. Zatím není upřesněna podřízenost německé 11. mechanizované divize.

Na území Německa bude ze šesti armádních sborů přímo podřízeno velení NATO pět armádních sborů. Ve spolkové zemi Šlesvicku-Holštýnsku je plánováno vytvoření společného německo-dánského armádního sboru s velitelstvím v Rendsburgu. Sbor mají tvořit jednotky bývalé německé 6. mechanizované divize a dánské divize Jütland s velitelstvím ve Fredericii.

V rámci 5. struktury bude mít pozemní vojsko (v porovnání se 4.):

- 3 armádní sbory (teritoriální velitelství), dříve 3 armádní sbory a 3 teritoriální velitelství,
- 8 divizí (velitelství vojenských okruhů) místo 12 divizí a 5 velitelství vojenských okruhů,
- 28 brigád místo 48 brigád,

- asi 270 naplněných nebo částečně naplněných praporů místo 385,
- asi 350 rámcovaných praporů místo 515.

Zároveň se snížení mírových a válečných počtů pozemního vojska se má snížit i celkový počet záložníků. Nově vyvíjená koncepce týlového zabezpečení počítá s **výrazným soustřeďením týlových prostředků u tří stupňů velení:**

- armádního sboru (teritoriálního velitelství) s týlovými a zdravotnickými brigádami,
- divize (velitelství vojenského okruhu) s týlovými a zdravotnickými pluky,
- útvarů a jednotek se službami technického zabezpečení, zásobování a zdravotnickým zabezpečením.

Nové pojetí týlového zabezpečení vychází z vyšší racionalizace provozu a širšího využití civilních služeb. Velká pozornost je věnována mobilizační připravenosti útvarů pro plnění úkolů v rámci WHNS (podpory poskytované za válečné situace hostitelskou zemí).

V míru budou u **stupně armádní sbor (teritoriální velitelství)** zřízeny tyto svazky a zařazení:

● **Zabezpečovací brigáda armádního sboru** zahrnující spojovací prostředky včetně pluku radioelektronického boje a spojovacího praporu velitelství NATO. Pluk radioelektronického boje má mít v podřízenosti prostředky frontového zpravodajství a topografické služby.

● **Tři vzdušné výsadkové brigády**, z toho dvě na plných počtech (se třemi prapory), třetí brigáda má mít čtyři prapory na neúplných počtech. Nová struktura splňuje mj. požadavky výsadkového vojska na vlastní organické průzkumné prostředky (ve velitelské rotě výsadkové brigády je začleněna průzkumná četa s průzkumnými vozidly).

● **Letecká brigáda vojskového letectva**, složená ze tří pluků (organizací a množství techniky má odpovídat současným sborovým velitelstvím vojskového letectva). Spojovací letky vojskového letectva budou po stránce zasazení a týlového zabezpečení podřízeny letecké brigádě.

● **Týlová brigáda**, složená z pluku technického zabezpečení a dvou pluků zásobovacích, z nichž jeden bude rámcový.

● **Zdravotnická brigáda**, složená z jednoho smíšeného zdravotnického praporu a dvou až tří zdravotnických nemocničních praporů, které budou rámcové.

● **Podpůrná velitelství systému týlového zabezpečení vojsk NATO** hostitelskou zemí WHNS se svými jednotkami mají být ze 4. struktury převzaty beze změn. Vzhledem ke smluvním závazkům s USA nelze v nich uskutečnit změny bez úpravy příslušných smluv.

● **Poddůstojnická škola pozemního vojska** má být zřízena u každého armádního sboru. Vzhledem k zabezpečení oblastního výcviku poddůstojníků budou u armádního sboru (teritoriálního velitelství) Jih zřízeny poddůstojnické školy dvě.

U stupně divize (velitelství vojenského okruhu) budou v míru zřízeny tyto jednotky:

■ **Zabezpečovací pluk, spojovací jednotky, jednotky vojenské policie, vojskového zpravodajství a topografického zabezpečení.** Pro plnění operačně taktických zvláštních úkolů budou štáby armádních sborů Sever a Jih posíleny po jednom spojovacím praporem. Oba tyto prapory jsou zatím v sestavě spojovacích jednotek divizí v Düsseldorfu a Sigmaringenu.

■ **Průzkumný prapor se třemi smíšenými průzkumnými rotami.** Dále může být stupeň divize posílen jedním průzkumným praporem armádního sboru. Z důvodů souvisejících s organizací, výcvikem a týlovým zabezpečením budou brigádní průzkumné roty v míru podřízeny průzkumným praporům.

■ **V ženijní brigádě** bude organizačně převážná většina ženijních sil a jednotek OPZHN pozemního vojska. Díly organizované dosud v ženijních plucích potrubní dopravy budou nyní po jednotkách podřízeny přímo ženijní brigádě.

■ **Dělostřelecký pluk** s dělostřeleckým průzkumným oddílem, samohybným dělostřeleckým oddílem a jedním raketovým dělostřeleckým oddílem. U stupně armádního sboru je vždy v jednom dělostřeleckém pluku začleněn navíc oddíl bezpilotních průzkumných prostředků, který by v případě bojového nasazení podléhal velení armádního sboru.

■ **Protiletadlový pluk** je tvořen dvěma protiletadlovými oddíly a velitelskou četou. Má ve výzbroji protiletadlové systémy Gepard. Předcházející struktura počítala s organizací protiletadlových sil u stupně divize až při bojové činnosti.

■ **Smišený protiletadlový pluk** v sestavě armádního sboru je v míru vzhledem k týlovému zabezpečení podřízen stupni divize.

■ **Zásobovací pluk** složený ze dvou naplněných a jednoho rámcovaného praporu sdružuje zásobovací jednotky, které byly dosud podřízeny divizím, vojenským okruhům a brigádám.

■ **Pluk technického zabezpečení** složený ze dvou praporů zabezpečuje údržbu a opravy materiálu v každé divizi.

■ **Divizní zdravotnické jednotky** jsou soustředěny v pluku složeném z mobilních zdravotnických jednotek a příslušných spádových vojenských nemocnic.

Každé divizi (velitelství vojenského okruhu) jsou podřízeny:

- dvě až tři mechanizované brigády,
- jeden motorizovaný pluk (s možností výcviku záložníků),
- různý počet okresních vojenských velitelství.

Nově mají být zřízeny dva divizní štáby pro řízení operačně-taktických zvláštních úkolů. Budou úzce propojeny s orgány velení NATO, Velké Británie a Francie.

Pozemní vojsko bude tvořeno 4 typy brigád: mechanizovanou, horskou, smíšenou německo-francouzskou a vzdušnou výsadkovou. Kromě toho bude vybudováno 8 motorizovaných pluků.

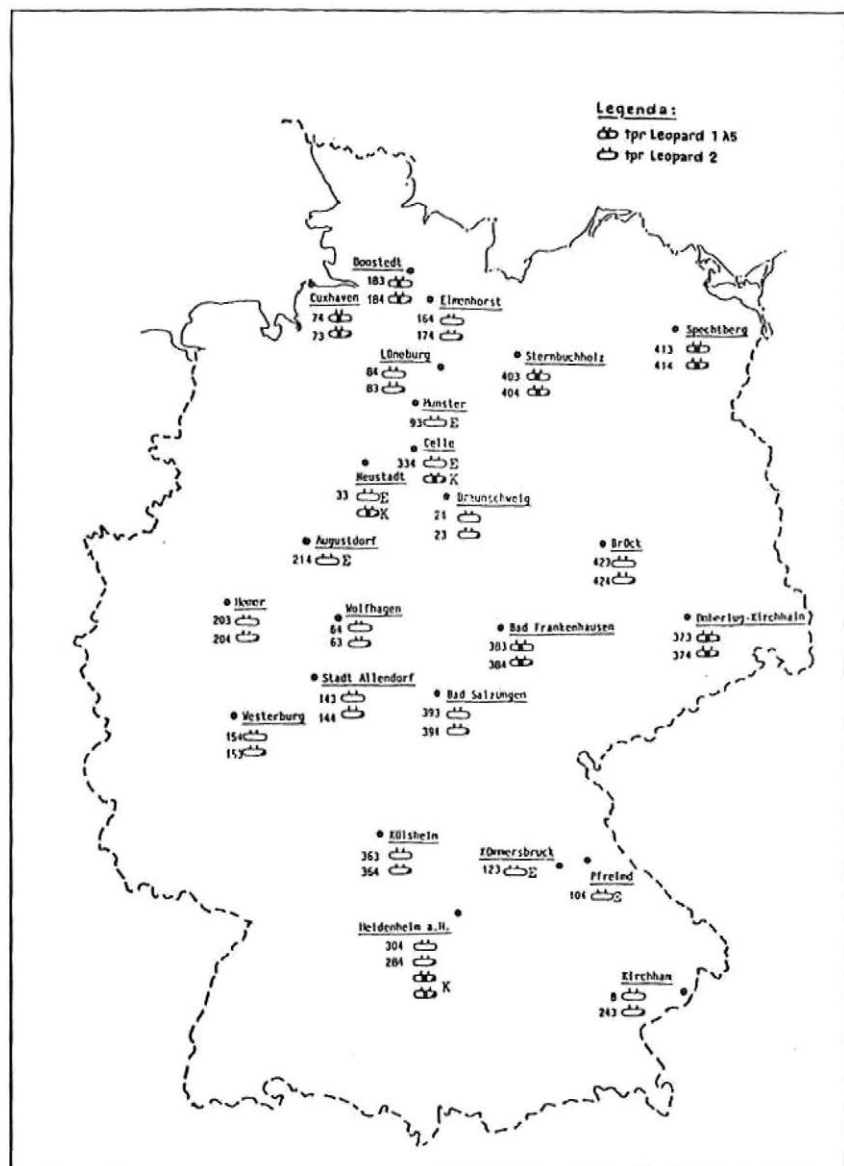
Mají být 23 mechanizované brigády jednotného složení: 2 tankové, 2 mechanizované prapory a 1 samohybný dělostřelecký oddíl. Všechny mechanizované prapory budou mít 1 minometnou rotu s 10 minomety. Při nezměněném počtu hlavní (24) bude mít dělostřelecký oddíl místo dosavadních tří jen dvě dělostřelecké baterie.

Tankový prapor mechanizované brigády má mít v porovnání s předcházející strukturou více tanků na stupni velitele praporu (3) a velitele roty (2).

U tankových jednotek má být zvýšena úroveň profesionalizace. Velitelem tanku je plánován poddůstojník z povolání, střelcem poddůstojník se závazkem k činné službě nejméně na 24 měsíce, řidičem poddůstojník se závazkem k činné službě na 18 měsíců.

Ozbrojené síly mají mít k dispozici celkem 46 tankových praporů, z toho 14 na plných počtech, 18 částečně naplněných a 4 rámcové. Změny vyplývající z nové struktury byly po dobu jednoho roku zkušebně ověřovány u čtyř vybraných tankových praporů. Osvědčila se rotní organizace se čtyřmi četami po třech tancích. U dvou rot budou velitelé důstojníci v hodnosti poručíka a u dalších se stanou veliteli poddůstojníci. Tři roty tankového praporu budou vyzbrojeny tanky Leopard 2, jedna rota tanky Leopard 1A5 nebo Leopard 1A3.

Největší část výcviku příslušníků tankového vojska je plánována na učebně. Od listopadu 1990 je do vojsk zaváděn pro výcvik na učebně simulátor střelby z tankových zbraní a simulátor bojové činnosti. Simulátor střelby umožňuje navodit 500 různých variant střelby

Obr. 2

ra cíle v jakýchkoli podmínkách. **Simulátor bojové činnosti** umožňuje nacvičovat činnost posádek tanků v četě i rotě.

Do letošního roku mělo být rozmístěno u vybraných jednotek a škol 50 simulátorů střelby a 20 simulátorů bojové činnosti. Výcvik poddůstojníků a záložníků tankového vojska se uskutečnil u 16 rot.

Snížení stavu bojové techniky postihne nejvíce tankového vojska. Stav techniky budou sníženy o 40 %, tj. na 4170 tanků. Z výbroje budou staženy tanky M48, zůstane 2125 tanků Leopard 2 (z toho 216 tanků z průzkumných praporů), 1225 tanků Leopard 1A5 a 820 Leopard 1A3. Při přemísťování tankových praporů je brán zřetel na **tradice** tankových posádek před 2. světovou válkou.

Organizace **horské brigády** je plánována se silnou péchotní složkou ve třech horských praporech a jedním dělostřeleckým oddílem. **Směšená německo-francouzská brigáda** zůstává stejná jako ve struktuře 2000. Ve **vzdušné výsadkových brigádách** došlo k posílení prostředků protitankové obrany a počítá se s jejich použitím při různých situacích. **Motorizované pluky** jsou přímo podřízeny stupni divize (velitelství vojenského okruhu). Šest z osmi motorizovaných pluků má ve své organizaci výcvikový prapor, který plní úkoly výcviku záloh motorizovaných útvarů a zajišťovacích útvarů.

Sloučení pravidelných sil polního vojska a teritoriálního vojska je základní myšlenkou 5. struktury pozemního vojska. Myšlenka sloučení obou složek pozemního vojska pochází již z 60. let; jejímu uskutečnění však bránily některé skutečnosti:

- Svazky německého pozemního vojska začleněné do systému integrované přední obrany NATO byly na válečných počtech, plně bojeschopné. Velikost těchto sil a nároky na schopnost vedení rozsáhlé bojové činnosti pohlcovaly personální i materiální zdroje pozemního vojska v takové míře, že bez ohrožení operačních úkolů pravidelných sil už nebylo možné budovat teritoriální vojsko podle současných požadavků.

- Úkoly pozemního vojska v rámci NATO vyžadovaly také naplněné, akceschopné štáby sborů a divizí vybavené přiměřenými prostředky velení. Vzhledem k tomu, že až do roku 1989 platil výstražný čas 48 hodin, byly štáby pravidelného vojska zaměřeny na udržování odpovídající bojové připravenosti a pro teritoriální úkoly obrany bylo nutné udržovat zvláštní štáby a velitelství (teritoriální velitelství, velitelství vojenských okruhů).

V takové situaci měly přednost pravidelné síly s vysokým stupněm naplněnosti jednotek, vybavené moderní výzbrojí a výstrojí. Teritoriální vojsko bylo naproti tomu značně závislé na mobilizaci, materiální vybavení bylo odkázáno na doplnění z národního hospodářství a na prostředky, které pravidelné síly již nemohly potřebovat.

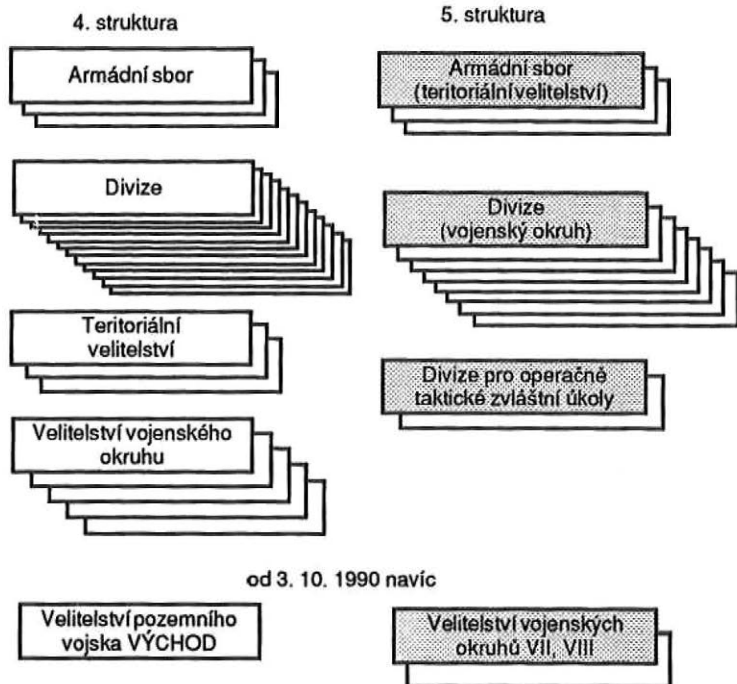
Redukce orgánů velení po sloučení pravidelného a teritoriálního vojska (z 26 orgánů velení 13 orgánů velení) - viz **obr. 3**.

Sjednocení Německa rozšířilo území státu, v nových spolkových zemích bylo třeba vybudovat teritoriální řídicí organizaci srovnatelnou s teritoriálním velitelstvím, které má 2 vojenské okruhy a 15 okresních vojenských velitelství. Bylo zřejmé, že dosavadní vynakládané prostředky neumožní udržovat 26 vyšších velitelských orgánů (3 armádní sbory, 12 divizí, 7 vojenských okruhů a 4 teritoriální velitelství); stejně tak bylo zřejmé, že pro řízení méně početného pozemního vojska nebude tak rozsáhlý aparát nutný.

Struktura velení v pozemním vojsku

Při sloučení pravidelných sil pozemního vojska a teritoriálního vojska v rámci 5. struktury dochází rovněž k **úpravě struktury velení**, která se více nebo méně přizpůsobuje:

- schopnosti operačního řízení národním velením,
- možnosti nasazení v mezinárodních silách,
- plnění výcvikových a mobilizačních úkolů,
- strategickým a operačním pojetím NATO,

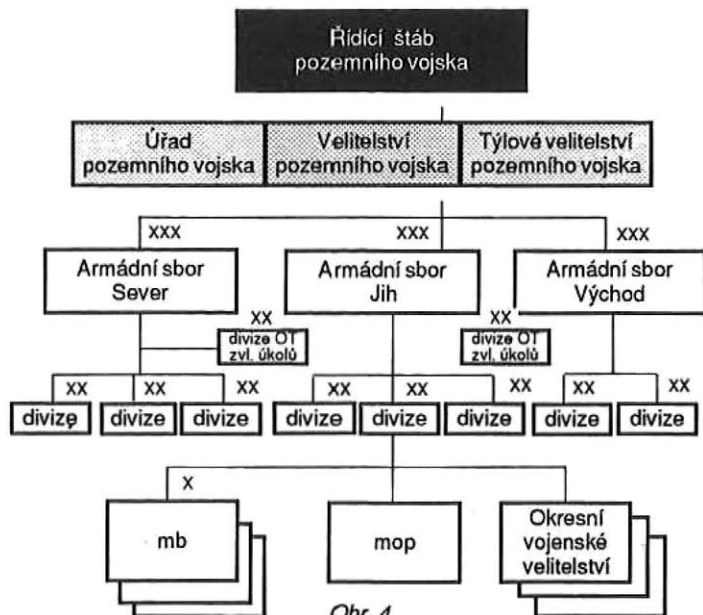
Obr. 3

- budování mnohonárodních svazků,
- budoucí těsnější spolupráci vojenského a civilního sektoru,
- připravenosti nižších článků velení.

Nová velitelství mají být schopná řídit taktický i operační stupeň, organizovat výcvik podřízených stupňů a plnit i teritoriální úkoly v místě rozmístění. **Za války by byly velitelské orgány rozděleny na dvě samostatné řídicí skupiny, z nichž jedna by zabezpečovala operačně taktické a druhá teritoriální úkoly.** Tím má být i nadále zajištěna hluboká provázanost vojenských orgánů až do stupně velení NATO i propojení s civilními orgány při plnění úkolů obrany prostoru. Došlo ke snížení počtů nebo přímo ke zrušení některých štábů, čímž bylo možné zvýšit kvalitu současných řídicích orgánů a byly vytvořeny kapacity nařízení nových oddělení, např. k ochraně životního prostředí.

V současné době pokračuje diskuse ke struktuře velení na stupni vyšším, než je armádní sbor (teritoriální velitelství). Účelem je zajistit schopnost účinného národního velení pozemnímu vojsku společně s ostatními druhy ozbrojených sil i při zasazení mimo území SRN nebo mimo Evropu. Proto se plánuje výstavba velitelství pozemního vojska a úřadu pozemního vojska, které budou podřízeny řídicímu štábu pozemního vojska.

Organizační sloučení pravidelného a teritoriálního vojska, změna struktury týlového a zdravotnického zabezpečení pozemního vojska i zrušení krajských vojenských velitelství vyžadují vytvořit novou organizaci štábů na stupni armádního sboru (teritoriálního velitelství), přízpů-

Obr. 4

sobení štábů u divize (velitelství vojenského okruhu) a přerozdělení úkolů okresních vojenských velitelství a velitelství jednotlivých posádek. Mírová struktura velení pozemního vojska - divize operačně taktických zvláštních úkolů) - viz obr. 4.

Sloučená a nově organizovaná velitelství tří armádních sborů a tří teritoriálních velitelství budou umístěna v Münsteru, Ulmu a Postupimi. Dosavadní velitelství 3. armádního sboru v Koblenzi bude zrušeno.

Z 12 divizních štábů a 5 velitelství vojenských okruhů bude v míru postaveno 8 velitelství rozmístěných v Kielu, Hannoveru, Düsseldorfu, Mainzu, Sigmaringenu, Mnichově, Lipsku, Neubrandenburgu.

Armádní sbory budou označeny:

- 1. armádní sbor a teritoriální velitelství **Sever**,
- 2. armádní sbor a teritoriální velitelství **Jih**,
- armádní sbor a teritoriální velitelství **Východ** (od roku 1995 má být vytvořen 3. armádní sbor a teritoriální velitelství Východ).

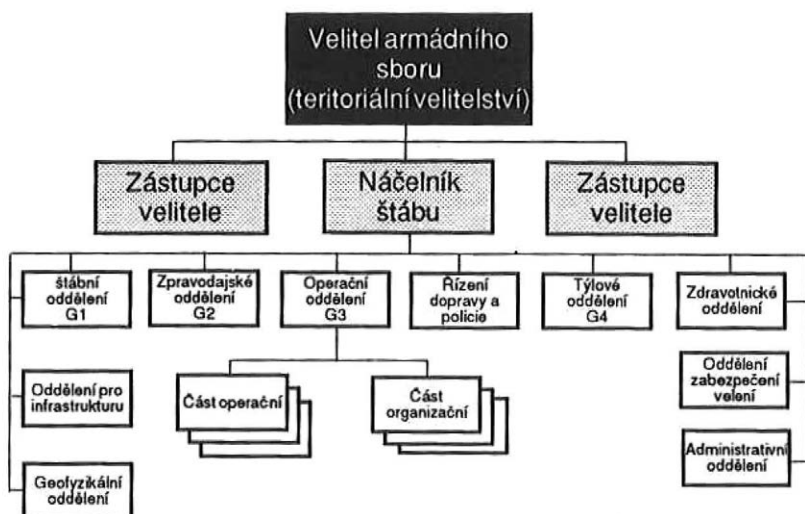
Divize budou označeny např. "6. mechanizovaná divize" a "velitelství 1. vojenského okruhu".

Velitel armádního sboru (teritoriálního velitelství) bude mít titul např., "Kommandierender General 1. Korps und Befehlshaber Territorialkommando NORD" (velící generál 1. armádního sboru a velitel teritoriálního velitelství Sever), velitel divize (vojenského okruhu),

- "Divisionskommandeur 1. Panzerdivision und Befehlshaber im Wehrbereich II" (velitel 1. tankové divize a velitel II. vojenského okruhu).

Velitel armádního sboru a velitel divize budou mít zástupce pro řízení vojsk. Štáb a štábní oddělení budou řízeny náčelníkem štábu.

Pro důstojníky a civilní zaměstnance štábů u stupně armádního sboru (teritoriálního velitelství) a divize (vojenského okruhu) jsou plánovány zvláštní tabulky. Poddůstojníci a mužstvo jsou plánováni v příslušných zabezpečovacích plucích.

Obr. 5

Na stupni armádní sbor (teritoriální velitelství) jsou ve štábu převzata oddělení G1 až G4, zdravotnické oddělení a administrativní oddělení z předcházející organizace a nově zřízena oddělení pro infrastrukturu, geofyzikální oddělení, oddělení pro řízení dopravy a policii a oddělení G6. Pro lepší organizaci práce je zřízena funkce zástupce ve vybraných odděleních. Mírovou organizaci štábu armádního sboru (teritoriálního velitelství) - viz **obr. 5**.

Agenda spolupráce s tiskem a veřejností byla začleněna do oddělení G1. Jazyková výuka byla převedena z oddělení G2 do oddělení G6.

Operační oddělení (G3) bylo rozděleno do několika skupin, aby bylo možné při vypuknutí války rychle vytvořit samostatné řídicí štáby podle předurčení. Do této organizace bylo např. zahrnuto řízení leteckého provozu, protiletadlového dělostřelectva, polního dělostřelectva, ženijního vojska tak, aby na stupni armádní sbor (teritoriální velitelství) byla zastoupena odbornost těch druhů zbraní, jejichž útvar armádní sbor v míru přímo neřídí. V útvarcích přímo podřízených armádnímu sboru plní tuto funkci příslušný velitel. Do oddělení G3 byla začleněna skupina pro ochranu životního prostředí.

Oddělení zabezpečení velení (G6) bylo nově zřízeno. Skládá se ze skupin pro přenos a zpracování informací, radioelektronický boj, jazykovou výuku a spojení. V organizaci G6 je rovněž velitelská četa. Organizace spojení byla nejdříve převzata z předcházející struktury, ale zkušenosti ukazují, že musí být dále upravena.

Stejně jako ve štábu armádního sboru (teritoriálního velitelství) je i ve štábu divize (velitelství vojenského okruhu) samostatné oddělení pro tisk a spolupráci s veřejností. Jazyková výuka z oddělení G2 byla rovněž přesunuta do nově vzniklého oddělení G6. Do

oddělení G4 byla začleněna část pro řízení OPZHN a ochranu životního prostředí. Operační oddělení bylo rozděleno do několika skupin podle předurčení za bojové situace.

Sloučení štábů znamená pro jednotlivá oddělení a skupiny nové zaměření a převzetí úkolů, které dosud plnily jiné štáby nebo oddělení. V případě války nebo krize jsou štáby schopné po rozdělení samostatně plnit operačně taktické a teritoriální úkoly.

Nové požadavky na obranu vyžadují na ozbrojených silách plnění úkolů, které klasická struktura velení nemůže zabezpečit. Proto bylo nutné vybudovat dva divizní štáby s podřízenými útvary pro operačně taktické zvláštní úkoly. Jsou předurčeny zejména pro zasazení:

- ke zvládnutí krizí a mimořádných situací v rámci NATO,
- v rámci společných intervenčních svazků NATO,
- na vyžádání nadnárodních organizací pro obnovení míru mimo rámec NATO,
- v rámci národních nebo mezinárodních humanitárních akcí a také k řízení časově omezených počátečních operací v příhraničním pásmu.

V míru jsou tyto štáby organizovány tak, aby samostatně zvládly i přípravu a plánování akcí. Jsou kádrově a materiálně zabezpečeny tak, aby byly akceschopné do 48 hodin. Kádrově jsou doplňovány několika způsoby, aby složení štábů odpovídalo způsobu zasazení.

Jeden z divizních štábů pro operačně taktické úkoly má sídlo v Oldenburgu, druhý v Regensburgu. V míru je jeden podřízen velitelství armádního sboru (teritoriálnímu velitelství) Sever, druhý velitelství Jih. Divizní štáb v Oldenburgu je organizován pro plánování a řízení aeromobilních operací.

Štáby okresních vojenských velitelství byly v nové struktuře značně posíleny v souvislosti s tím, že byl zrušen stupeň krajských vojenských velitelství. Okresní vojenská velitelství přebírají část úkolů, které tato velitelství plnila. V závislosti na struktuře jednotlivých krajských velitelství byly do příslušných okresních velitelství navíc naplánovány pomocné skupiny, průzkumná družstva OPZHN, styčné orgány s civilními orgány a organizacemi, skupiny pro infrastrukturu, stavebnictví a opravy. Ve 14 okresních vojenských velitelstvích umístěných v sídlech zemských vlád byl vzhledem k významu těchto okresních velitelství naplánován tabulkově jeden zástupce velitele a jeden operační důstojník. Část štábu zabývající se spoluprací s veřejností bude posílena. V okresních vojenských velitelstvích Berlín, Hamburk a Brémy by bylo za války zřízeno tiskové a informační středisko.

Podstatné koncepční předpoklady pro úkoly a složení jednotlivých štábů nejsou s konečnou platností definovány. Tento proces je závislý na:

- budoucí velitelské a řídicí struktuře ozbrojených sil,
- složení struktury velení NATO,
- vojenskostrategickém a operačním pojetí NATO,
- budování vícenárodních svazků.

Vnitřní členění štábů proto bude nutné po delší dobu přizpůsobovat vyvíjeným koncepcím, úkolům a způsobu organizace na národní i spojenecké úrovni.

Doplňování pozemního vojska

Podle 5. struktury má mít pozemní vojsko 28 brigád s rozdílnou úrovní naplněnosti. Vedle brigád předurčených pro síly rychlé reakce vytvořených na plných stavech (3 mechanizované, 1 horská motorizovaná, 1 německo-francouzská a 2 vzdušné výsadkové brigády), má být 18 mechanizovaných a jedna vzdušné výsadkové brigáda částečně naplněné a dvě mechanizované brigády rámcové. Schopnost doplnění a možnosti vedení výcviku jsou různé.

V částečně naplněných brigádách vznikne při mobilizaci nový prapor doplněním výcvikové roty, která je v sestavě každého nenaplněného praporu pro výcvik záložníků a poddůstojníků. Při mobilizaci vojáci z povolání kmenového praporu přecházejí na funkce zmobilizovaného praporu, na jejich původní místa jsou povoláváni záložníci. Návěky mobilizace byly u vojsk

zahájeny v lednu 1991 a pokračují i letos. První poznatky ukazují na nutnost zabezpečit částečně naplněným útvarem, jejichž výzbroj je rámcová, pro účely výcviku a zejména vojenských cvičení dostatečnou materiální a personální podporu ze strany naplněných jednotek.

K reorganizaci systému záloh ozbrojených sil byla vytvořena na řídicím štábu pozemního vojska Führungsstab des Heeres (FÜH) zvláštní pracovní skupina složená z příslušníků 4. oddělení. Reorganizace záloh vychází z celkového pojetí výstavby ozbrojených sil. Jednání o úpravách sociálního zabezpečení záložníků během služby u útvarů se zúčastňují jejich zástupci.

Reorganizace záloh je podmíněna restrukturalizací ozbrojených sil, zejména snížením jejich mírového i válečného stavu. Zálohy pozemního vojska mají být sníženy o 240 000 osob. Po uskutečnění analýzy stavu bojové připravenosti zbývajících záloh by mohly být dále sníženy o 320 000 osob, tedy až o 40 %. Otevřená zůstává otázka zařazení záloh v silách rychlé reakce.

Pro výcvik záloh mají být v každém útvaru vyčleněny dvě nebo tři roty, které nejsou určeny pro bojové nasazení. K bojovým jednotkám jsou zálohy přeřazeny po ukončení výcviku. V mírových podmínkách nemůže dojít k nasazení záloh při plnění bojových úkolů (jako při nasazení vojenského letectva v Turecku v době války u Perského zálivu).

Snížení počtu záloh bude mít za následek mimo jiné rozpuštění 170 výcvikových praporů a zrušení 200 tabulkových velitelských míst. Ve 350 výcvikových jednotkách dojde u důstojníků k dřívějšímu odchodu do důchodu nebo na jiné funkce. Současně dochází ke snižování tabulkových míst i u bojových útvarů.

Počty záloh jsou snižovány od druhé poloviny loňského roku. Ozbrojené síly si ponechávají pro svoji potřebu jen nejlépe vycvičené, charakterově a morálně připravené záložníky (burza záložníků).

Výcvik záloh na území bývalé NDR je plánován od začátku roku 1992. V prvním roce výcviku nebude dostatek záložních důstojníků a poddůstojníků, kteří projdou výcvikem v bundeswehru, a proto v některých funkcích budou působit po omezenou dobu vybraní záložní důstojníci a poddůstojníci bývalé NLA NDR. Výcvik záloh východních spolkových zemí má probíhat jednotně podle vytvořených plánů. Zálohy NLA NDR činily 2,6 miliónu osob, pro potřebu společných ozbrojených sil se s nimi prozatím nepočítá. Je kritizováno velké množství cvičení příslušníků záloh. Ročně absolvovalo cvičení 45 % příslušníků záloh, což je v porovnání s ostatními státy NATO až o 15 % více. Řídicí štáb vypracoval návrh harmonogramu výcviku záloh, který předpokládá, že ve dvouletém cyklu by strávil na cvičení vojn 30, poddůstojník 45 a důstojník 84 dny.

S úpravou délky vojenských cvičení dojde k úpravě finančních a dalších náležitostí záloh povolovaných na vojenská cvičení. Vzorem má být finanční zabezpečení příslušníků ozbrojených sil USA. Tím se má zvýšit zájem o tzv. "dobrovolné záložníky", jejichž je zatím v německých ozbrojených silách přibližně 5000, zejména poddůstojníků. Tito příslušníci budou oproti ostatním záložníkům zvýhodnění při povolání na cvičení i v civilním životě. Mají dostávat služné denně, být v péči vojenských léčebných zařízení, nosit stejnokroj na veřejnosti apod.

K zabezpečení požadavků vedení soudobého boje, ke kterým patří zejména vedení bojové činnosti na velkém prostoru s nejvyšším využitím vojskového letectva, musí ozbrojené síly disponovat odpovídajícími zbraňovými systémy. Největší pozornost je věnována mobilním průzkumným a palebným prostředkům, což je dáno hlavními úkoly pozemního vojska:

- zabezpečení obrany hranic národními nebo mnohonárodními silami,
- možnost bojového nasazení i mimo území vlastní země,
- připravenost k plnění úkolů v rámci mnohonárodních sil podle rozhodnutí politických představitelů země.

Na základě těchto požadavků bylo vytyčeno pět hlavních oblastí vývoje a zavádění nové výzbroje pro pozemní vojsko. Jsou to:

- * prostředky aktivního průzkumu dalekého dosahu se systémy velení a řízení zejména malých jednotek na velkou vzdálenost,
- * přesné dělostřelecké systémy se speciální municí,
- * mobilní minovací a zatarasovací prostředky,
- * vysoce pohyblivé obrněné transportéry pro přepravu živé síly s účinnou výzbrojí,
- * rozsáhlé zavádění trenažérů a simulátorů pro výcvik všech odborností.

První zkušenosti svědčí o tom, že s modernizací preferované výzbroje je nutné modernizovat i prostředky jejich týlového a technického zabezpečení. Aby nedocházelo k nadměrnému růstu požadavků ozbrojených sil v materiální oblasti, stanovilo velitelství pozemního vojska zásady modernizace:

- neprojednávat návrhy modernizace výzbroje dříve v parlamentu než na ministerstvu obrany,
- zabránit nepředvídaným výdajům v nejbližších letech,
- upřednostnit objednávky vojenské techniky nutné k vytvoření nového organizačního členění pozemního vojska,
- udržovat současnou bojovou techniku v provozuschopném stavu a zvyšovat její bojovou hodnotu,
- pokračovat v hlavních výzkumných a vývojových projektech,
- objednávat pro potřeby výcviku konvenční munici, nové typy munice skladovat,
- včas stanovit požadavky na vývoj přepravních obrněných prostředků.

Jádrem pozemních sil se mají stát vysoce mobilní obrněné jednotky. Do roku 1994 má být ve výzbroji:

- 1225 tanků Leopard 1A5,
- 2125 tanků Leopard 2,
- 2100 obrněných vozidel Marder 1A3,
- 763 bojová vozidla pěchoty BMP-1,
- 432 stíhače tanků Jaguar 1/2.

V německém vojenském tisku je kritizován tank Leopard 1A5 pro svoji malou rychlost, nízkou účinnost palby. Stíhač tanků Jaguar 1/2 není údajně schopen plnit svojí výzbrojí úkoly na soudobém válčišti. Bojové vozidlo pěchoty BMP-1 je hodnoceno jako vhodný prostředek pro ochranu a podporu živé síly, bude však ve výzbroji pouze omezenou dobu.

Spolkové ministerstvo obrany vydalo plán modernizace tankové techniky, podle něhož:

▲ u tanku Leopard 2 má dojít do roku 1994 ke zvýšení stupně ochrany osádky proti řízeným protitankovým střelám a později k zásadním změnám v řešení uložení motoru i rozšíření elektrotechnické výbavy,

▲ bojové vozidlo pěchoty BMP-1 zůstane ve výzbroji do roku 1998 a bude postupně nahrazováno obrněným vozidlem Marder 2, které se má lišit od typu Marder 1 35 mm kanónem a pohyblivostí v členitém terénu srovnatelnou s Leopardem 2,

▲ stíhač tanků Jaguar 1/2 bude urychleně nahrazován obrněným vozidlem Panther se zabudovaným protiletadlovým kanónem třetí generace PARS 3.

Zavedením modernizované výzbroje má být část problémů pozemního vojska odstraněna. Budou i nadále přetrvávat nedostatky v zabezpečení ochrany obsluhy, účinnosti a pohyblivosti ostatních prostředků pozemního vojska, které jsou staršího data výroby a nejsou ve středu pozornosti výzkumu a vývoje.

Úkolům **dělostřelectva** v nové struktuře pozemního vojska bude vedení přesné palby na protivníka na co největší vzdálenosti. U **dělostřeleckých útvarů** má být mj. tato výzbroj:

- 839 houfnic, z toho 555 houfnic M-109, 216 kusů houfnic FH-70 a zbytek H-2000,
- 154 raketometů MARS (Multiple Artillery Rocket System).

K těmto prostředkům je k dispozici velké množství různých druhů munice. Od roku 1991 je ve výzbroji střela AT-2 k dálkovému minování terénu pomocí raketometů. Hlavnové dělostřelectvo bude postupně vyzbrojováno samohybnou houfnicí H-2000 ráže 155 mm, u které budou plně využity automatizované systémy nabíjení a řízení palby. Ve velkém rozsahu se počítá se zaváděním "inteligentní munice" TGW (Terminal Guided Warhead) pro raketomety MARS a náboje SMART pro všechny typy houfnic ráže 155 mm.

Ženíjní vojsko má v sestavě vojsk prvního sledu zatarasovat prostory předpokládané činnosti protivníka a zabránit mu v pohybu po bojišti. Do jeho výzbroje je zaváděn perspektivní minovací systém David. Do roku 1994 se počítá se zavedením odminovacího systému na obrněném vozidle Keiler schopného odminovat během jízdy pás terénu šířky 4,7 m.

Poznatky z válečných akcí u Perského zálivu potvrdily závěry 5. struktury pozemního vojska o **nejvyšším zabezpečení svazků pozemního vojska proti vzdušným úderům**. K zabezpečení tohoto úkolu je ve výzbroji **protiletadlových pluků**:

- 370 protiletadlových dělostřeleckých systémů Gepard,
- 139 protiletadlových raketových systémů Roland.

Tyto systémy mají odpovídající radiotechnické vybavení. Při úzké součinnosti s moderními průzkumnými a řídicími systémy jsou schopné účinně působit i proti řízeným střelám.

Činnost vrtulníků **vojenského letectva** bude podle nové struktury více zaměřena na podporu nižších jednotek pozemního vojska. Více se uplatní při zabezpečování přesunů pozemního vojska na velké vzdálenosti, při zabezpečování jeho činnosti týlovým a technickým materiálem. **Pro činnost pozemního vojska bude vyčleněno:**

- 207 protitankových vrtulníků Bo-105,
- 186 lehkých transportních vrtulníků Bell UH-1D,
- 108 středních transportních vrtulníků CH-53.

Tyto vrtulníky budou postupně modernizovány nebo nahrazovány modernějšími. Pro vedení soudobého boje bude určen vrtulník PAH-1. S ukončením jeho zavádění do výzbroje se počítá v roce 1994. Do konce roku 1999 se předpokládá ukončit společně s Francií vývoj bojového vrtulníku PAH-2, který by nahradil vrtulník Bo-105. Velká pozornost je věnována vývoji a zavádění transportních vrtulníků, v pozemním vojsku zavedené vrtulníky UH-1D budou využívány do roku 2000 a postupně nahrazovány typem NH-90.

Literatura:

- **Schleicher, K. T.:** Die Panzertruppe in der Heeresstruktur 5. In.: Truppenpraxis, č. 1/1991.
- **Brabec, B.:** Programy výstavby ozbrojených sil vybraných evropských států II. AI č. 771, ÚVI, Praha 1992.

-JM-